

BOSNA I HERCEGOVINA
APELACIONI SUD BRČKO DISTRIKTA
BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 96 o P 098464 22 Spp
Brčko, 06.07.2022. godine

Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, odlučujući o zahtjevu Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine za rješavanje spornih pravnih pitanja od 24.05.2022. godine u predmetu broj 96 o P 098464 21 P 3, na osnovu odredbe člana 164. Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“, br. 28/18 i 6/21) i odredbe člana 18. Pravilnika o unutrašnjem sudskom poslovanju („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 66/12, 40/14, 54/17, 60/17 i 30/18), na sjednici Građansko-privredno-upravnog odjeljenja održanoj dana 06.07.2022. godine donio je

O D L U K U

ODBIJA se rješavanje spornih pravnih pitanja sadržanih u zahtjevu Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine u predmetu broj 96 o P 098464 21 P 3, koja glase:

„(1) Da li je punovažan notarski obrađen ugovor o zasnivanju hipoteke koji je, u svojstvu hipotekarnog povjerioca, zaključila filijala banke radi obezbjeđenja potraživanja, u svoje ime, zastupana po direktoru filijale, obzirom: da filijala nema pravnu sposobnost tj. svojstvo pravnog lica, da djelatnosti za koje je filijala registrovana ne obuhvataju zaključenje ovakvog ugovora, a čak je filijali i za plasmane sredstava neophodno odobrenje kreditnog i nadzornog odbora, da je ugovor zaključen u cilju obezbjeđenja potraživanja iz kredita koji je nastao iz ugovora o reprogramu kredita koji je zaključila banka, koja je u tom ugovoru označena kao povjerilac, a ne filijala, pa je ugovor suprotan načelu akcesornosti i da je ugovor bez specijalnog punomoćja zaključio direktor filijale koji je ovlašten na zastupanje filijale a ne banke.

(2) Da li je banka legitimisana da predloži neposredno izvršenje na osnovu izvršne isprave (notarski obrađenog ugovora) u kome ona nije označena kao izvršni povjerilac?

(3) Da li se banka može legitimisati kao hipotekarni povjerilac i tražiti realizaciju hipoteke ako u zemljišnoj knjizi nije upisana kao hipotekarni povjerilac?

(4) Da li je banka legitimisana da traži prinudno izvršenje ako dospelost potraživanja nije utvrđena na način predviđen zakonom, ni kada je notar izdavao otpравak originala u svrhu izvršenja, ni kada je podnesen sudu prijedlog za izvršenje.“

Obrazloženje

Dana 25.05.2022. godine ovom sudu dostavljen je zahtjev za rješavanje spornog pravnog pitanja Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o P 098464 21 P 3 od 24.05.2022. godine (u daljem tekstu zahtjev), u parničnom predmetu koji se pred Osnovnim sudom vodi pod brojem 96 o P 098464 21 P 3, po tužbi tužioca M.R. iz B., koju zastupa punomoćnik, Stojanović Lj. Miodrag, advokat iz Bijeljine, protiv tuženih: ... banka a.d. B.L., filijala B., zastupane po punomoćniku, advokatu dr. Baroš Predragu iz Banja Luke i TP „O.“ d.o.o. B.

U zahtjevu je izložen kratak prikaz utvrđenog stanja stvari na slijedeći način:

Tužilac M.R. je, posredstvom punomoćnika, Osnovnom sudu, dana 12.07.2016. godine, podnijela tužbu protiv tuženih ... banka a.d. B.L., filijala B. i T.P. „O.“ d.o.o. B., radi utvrđenja da je izvršenje određeno rješenjem o izvršenju Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj: 96 o Ip 090066 15 Ip od 10.07.2015. godine, nedopušteno. U tužbi je navela da je prvotuženi Osnovnom sudu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine podnio protiv drugotuženog prijedlog za dozvolu izvršenja, a na osnovu Ugovora o reprogramu kredita broj: NO-... od ... godine. Rješenjem broj: 96 o Ip 090066 15 Ip od 10.07.2015. godine dozvoljeno je predloženo izvršenje na koje je izvršenik izjavio prigovor koji je odbijen rješenjem broj: 96 o Ip 090066 15 Ip od 02.12.2015. godine, a nakon toga je izjavljena žalba koja je odbijena rješenjem Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj: 96 o Ip 090066 16 Pž od 22.02.2016. godine. Tužilac je, kao treće lice, dana 20.05.2016. godine izjavila prigovor na rješenje o izvršenju broj: 96 o Ip 090066 15 Ip od 10.07.2015. godine, a zaključkom broj: 96 o Ip 090066 15 Ip od 20.06.2016. godine, upućena je na pokretanje parničnog postupka radi utvrđenja da je izvršenje određeno rješenjem o izvršenju nedopušteno. U tužbi navodi da su tužilac i zakonski zastupnik drugotuženog osnivači drugotuženog na jednake dijelove, te da su, u skladu sa Ugovorom o osnivanju društva, regulisana međusobna prava i obaveze osnivača, zastupanje društva, upravljanje društvom, raspolaganje imovine društva i dr. Zakonski zastupnik drugotuženog je, kao direktor drugotuženog, sa prvotuženim zaključio Ugovor o reprogramu kredita, broj: NO-..., od ... godine i tim Ugovorom je predviđeno više sredstava obezbjeđenja kredita, od kojih je jedno i založno pravo na nekretninama upisanim u zk. ul. br. ... i br. ... k.o. B.. Na osnovu Ugovora o zasnivanju hipoteke, broj: OPU-... zasnovana je hipoteka na nekretninama čiji je vlasnik i nosilac prava građenja drugotuženi. Takođe je data klauzula intabulacije i pristanak na zasnivanje založnog prava, kao i saglasnost na neposredno izvršenje na nekretninama koje su predmet zaloge. U tužbi se navodi i da je zakonski zastupnik drugotuženog, kao direktor drugotuženog, zaključio Ugovor o zasnivanju hipoteke sa prvotuženom, pristao da se zasnjuje hipoteka, pristao da se imovina drugotuženog podvrgne neposrednom prinudnom izvršenju na predmetu hipoteke, a da za to nije imao ovlaštenje, što je prvotuženom bilo poznato, jer je izostala odluka osnivača, te da se radi o nezakonitom i neovlaštenom raspolaganju, odnosno opterećenju imovine drugotuženog, a kako to raspolaganje

prelazi poslove redovnog upravljanja društvom za takvo raspolaganje je potrebna odluka osnivača, odnosno njihova saglasnost. Zbog svega toga predložio je da sud nakon provedenog postupka, donese presudu kojom će utvrditi da izvršenje određeno Rješenjem o izvršenju broj: 96 o Ip 090066 15 Ip od 10.07.2015. godine na nekretninama čiji je vlasnik i nosilac prava građenja drugotuženi (upisanim u zk. ul. br. ... i ... k.o. B.) nedopušteno, te da se obavežu tuženi da to trpe i priznaju, te dozvole da se u navedenom zk. ul. uspostavi stanje prije zabilježbe navedenog rješenja o izvršenju. U odgovoru na tužbu prvotuženi navodi da tužbeni zahtjev smatra očigledno nedopuštenim, odnosno da se radi o dugotrajnom nastojanju drugotuženog i njegovih članova M.R. (tužioca u ovoj pravnoj stvari) i M.Ž., zakonskog zastupnika i direktora drugotuženog, da na razne načine prolongiraju i odugovlače provođenje izvršnog postupka. Predložio je da se tužbeni zahtjev tužioca u cjelosti odbije kao neosnovan.

U zahtjevu su izloženi navodi stranaka o spornim pravnim pitanjima na slijedeći način:

Na ročištu pred Osnovnim sudom održanom dana 13.05.2022. godine, tužilac je dostavila podnesak kojim traži da sud, u skladu sa odredbama članova 161. i 162. Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“ br. 28/18 i 06/21–u daljem tekstu Zakon o parničnom postupku), pokrene postupak za rješavanje sljedećih spornih pravnih pitanja:

„(1) Da li je punovažan notarski obrađen ugovor o zasnivanju hipoteke koji je, u svojstvu hipotekarnog povjerioca, zaključila filijala banke radi obezbjeđenja potraživanja, u svoje ime, zastupana po direktoru filijale, obzirom: da filijala nema pravnu sposobnost tj. svojstvo pravnog lica, da djelatnosti za koje je filijala registrovana ne obuhvataju zaključenje ovakvog ugovora, a čak je filijali i za plasmane sredstava neophodno odobrenje kreditnog i nadzornog odbora, da je ugovor zaključen u cilju obezbjeđenja potraživanja iz kredita koji je nastao iz ugovora o reprogramu kredita koji je zaključila banka, koja je u tom ugovoru označena kao povjerilac, a ne filijala, pa je ugovor suprotan načelu akcesornosti i da je ugovor bez specijalnog punomoćja zaključio direktor filijale koji je ovlašten na zastupanje filijale a ne banke.

(2) Da li je banka legitimisana da predloži neposredno izvršenje na osnovu izvršne isprave (notarski obrađenog ugovora) u kome ona nije označena kao izvršni povjerilac?

(3) Da li se banka može legitimisati kao hipotekarni povjerilac i tražiti realizaciju hipoteke ako u zemljišnoj knjizi nije upisana kao hipotekarni povjerilac?

(4) Da li je banka legitimisana da traži prinudno izvršenje ako dospjelost potraživanja nije utvrđena na način predviđen zakonom, ni kada je notar izdavao otpравak originala u svrhu izvršenja, ni kada je podnesen sudu prijedlog za izvršenje.“

Tužilac je postavljena sporna pravna pitanja obrazložila navodima da je u notarski obrađenom ugovoru o zasnivanju hipoteke, kao stranka tj. založni povjerilac označena ... banka a.d. B.L., filijala B., a filijala nije pravno lice i ne može biti ugovorna strana u ovom ugovoru, te da, ako je namjera bila da se ugovor zaključi u ime i za račun banke, to je moralo biti navedeno u notarskom aktu, ali

je moralo biti utvrđeno i ovlaštenje filijale da obaveže banku, obzirom da po registraciji, nije ovlaštena na zaključenje ovakvog ugovora. Banka je zatražila izvršenje po ubrzanom postupku i realizacijom hipoteke pozivajući se na izvršnu ispravu, notarski obrađen ugovor, iako u toj izvršnoj ispravi banka nije označena kao povjerilac, zbog čega se ne može pokretati postupak izvršenja. Notarska javna istovremeno izvršna isprava je strogo formalan akt, notari su uvedeni u pravni sistem da obezbijede pravnu sigurnost dajući formu izjavama volje, pa je pitanje kako neko ko nije povjerilac po ispravi može da se kao takav predstavlja. Istovremeno banka nije ni hipotekarni povjerilac, nije upisana u zemljišnu knjigu, a izvršni sud nije nadležan da rješava da li su stranke imale namjeru da izvršni povjerilac bude banka. Banka je, tražeći izvršenje iznijela tvrdnju da je hipotekarni povjerilac, ali hipoteka je upisana u korist filijale. Hipoteka se ne stiče upisom i pošto nije upisana, niti je mogla biti, banka nije hipotekarni povjerilac. U trenutku kada je postupak izvršenja pokrenut od strane banke prošlo je 11 mjeseci od zaključenja ugovora o reprogramu kredita, po kome je za dužnika predviđen grejs period od godinu dana. Banka je tražila naplatu cjelokupnog iznosa kredita, a u trenutku podnošenja zahtjeva notar za izdavanje otpis originala za svrhu izvršenja kao i u trenutku prijedloga za izvršenje dužnik je nesumnjivo bio u docnji sa plaćanjem kamata. Kako smatra da je vjerovatno da su u pitanju sporna pravna pitanja od kojih zavisi odluka u ovoj pravnoj stvari, to je i predložila da Osnovni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, na prijedlog stranke, zahtjevom pokrene postupak pred Apelacionim sudom Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, radi rješavanja spornog pravnog pitanja, odnosno punovažnosti izvršne isprave, notarski obrađenog ugovora o zasnivanju hipoteke, obzirom da je taj ugovor zaključila filijala banke a izvršenje predlaže banka. Stoga je predložila da se zastane sa ovim postupkom dok se ne okonča postupak pred Apelacionim sudom Brčko distrikta Bosne i Hercegovine u vezi sa spornim pravnim pitanjem koje je od značaja za odlučivanje o predmetu postupka pred Osnovnim sudom Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Na ročištu održanom dana 13.05.2022. godine prvotuženi je naveo da se protivi prijedlogu tužioca za pokretanje postupka rješavanja spornog pravnog pitanja, jer smatra da nema spornog pravnog pitanja, obzirom da su sve nejasnoće i dileme pravosnažno razjašnjene u predmetima koji su pravosnažno okončani i da je potrebno nastaviti postupak.

Drugotuženi se posredstvom zakonskog zastupnika na istom ročištu, dana 13.05.2022. godine, izjasnio da smatra osnovanim da se zastane sa postupkom dok se ne razriješi sporno pravno pitanje.

U zahtjevu je izloženo tumačenje spornog pravnog pitanja od strane Osnovnog suda na slijedeći način:

Gore navedena sporna pravna pitanja tužioca se, prema mišljenju Osnovnog suda, svode na to da li je punovažan notarski obrađen ugovor o zasnivanju hipoteke, te da li je pravno osnovano da ... banka a.d. B.L. može predlagati izvršenje na osnovu izvršne isprave u kome nije ona označena kao izvršni povjerilac i da li se može legitimisati kao hipotekarni povjerilac i tražiti realizaciju hipoteke ako u zemljišnoj knjizi nije upisana kao hipotekarni povjerilac. Pred Osnovnim sudom je vođeno više postupaka, u kojim su parnične stranke bile T.P. „O.“ d.o.o B., ... banka a.d. B.L., filijala B. i M.R., a u vezi sa valjanošću zaključenih ugovora između tih stranaka.

Tako je presudom Osnovnog suda broj: 96 o P 098650 16 P od 30.11.2017. godine, odbijen kao neosnovan tužbeni zahtjev tužitelja T.P. „O.“ d.o.o. B. kojim se tražilo: da se utvrdi da su ništavi ugovori o reprogramu kredita broj: NO-... i NO-... oba od ... godine, zaključeni između T.P. „O.“ d.o.o. B. i ... banke a.d. B.L., filijala B., kao i da se utvrdi da su ništavi ugovori o zasnivanju hipoteke, broj: OPU-... i OPU-... od ... godine, zaključeni između istih stranaka (kojim su zasnovane hipoteke na nekretninama upisanim u zk. ul. br. ... i br. ... k.o. B.), te da se ponište ugovori o reprogramu kredita broj: NO-... i NO-... oba od ... godine. Ova presuda je potvrđena presudom Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj: 96 o P 098650 16 GŽ od 30.05.2018. godine, a revizija tužitelja je odbijena presudom Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine od 21.02.2019. godine.

Presudom Osnovnog suda broj: 96 o P 098450 19 P 4 od 14.07.2020. godine odbijen je kao neosnovan tužbeni zahtjev tužioca M.R. kojim je traženo da se utvrdi da su ništavi ugovori o zasnivanju hipoteke broj OPU-... i OPU-... oba od ... godine, koji su zaključeni između ... banke a.d. B.L., filijala B. i T.P. „O.“ d.o.o. B. (kojima je zasnovana hipoteka na nekretninama upisanim u zk. ul. br. ... i br. ... k.o. B.), odnosno tom presudom je odbijen zahtjev tužioca M.R. u vezi sa istim ugovorima koji su bili predmet tužbe u parničnom postupku broj: 96 o P 098650 16 P, a odbačena je kao nedopuštena tužba tužioca M.R., u dijelu kojim je zahtijevala da se utvrdi nedopuštenost pokrenutog izvršnog postupka zasnovanog na osporavanju ugovorima o zasnivanju hipoteke i ugovorom o reprogramu kredita. Ova prvostepena presuda je potvrđena presudom Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj: 96 o P 098450 20 GŽ 7 od 03.02.2021. godine, a revizija tužioca M.R. je kao neosnovana odbijena presudom Apelacionog suda broj: 96 o P 098450 21 Rev od 22.12.2021. godine.

Presudom Osnovnog suda broj: 96 o P 118007 18 P od 12.01.2021. godine, odbijen je kao neosnovan tužbeni zahtjev tužioca M.R., protiv tuženih M.Ž., T.P. „O.“ d.o.o. B. i ... banke a.d. B.L., filijala B., u dijelu kojim je tražila da se utvrdi da su ništavi ugovori o reprogramu kredita broj: NO-... i NO-... od ... godine između ... banke a.d. B.L., filijala B. i tuženog T.P. „O.“ d.o.o. B., dok je njena tužba u dijelu kojim je tražila da se utvrdi da su ništavni ugovori o zasnivanju hipoteke, broj: OPU-... i OPU-... od ... godine, odbačena zbog presuđene stvari. Žalba tužioca M.R. je presudom Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj: 96 o P 118007 21 GŽ od 31.03.2022. godine odbijena i potvrđena je presuda Osnovnog suda broj: 96 o P 118007 18 P od 12.01.2021. godine.

Prema tome, pred Osnovnim sudom je vođeno više parničnih postupka između ovih stranaka, a u vezi sa osporavanjem pravne valjanosti zaključenih ugovora o reprogramu kredita i ugovora o zasnivanju hipoteke i u svim tim postupcima pravosnažno je odbijen tužbeni zahtjev ili T.P. „O.“ d.o.o. B. ili M.R. u dijelu kojim se tražilo da se utvrde da su ništavi i ugovor o reprogramu kredita broj: NO-... od ... godine i ugovor o zasnivanju hipoteke OPU-... od ... godine. U obrazloženju svih navedenih pravosnažnih presuda istaknuto je da je sud, nakon provedenog postupka i izvođenja svih predloženih dokaza, utvrdio da su sporni ugovori zaključeni u skladu sa zakonom i po propisanoj proceduri i da nije bilo ništa sporno u vrijeme njihovog zaključenja, te da nije dokazano da se radi o ništavim pravnim poslovima, zbog čega nisu ni ispunjeni uslovi iz člana 103. Zakona o obligacionim odnosima za utvrđenje da su ti sporni ugovori ništavi.

U zahtjevu je naveden i razlog obraćanja Osnovnog suda za rješavanje spornog pravnog pitanja na slijedeći način:

Povod obraćanja je prijedlog tužioca, zasnovan na članu 161. Zakona o parničnom postupku da Osnovni sud pokrene postupak pred Apelacionim sudom radi rješavanja spornog pravnog pitanja i da se zastane sa postupkom dok se ne završi postupak pred Apelacionim sudom.

Osnovni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine smatra da nema spornog pravnog pitanja u ovom konkretnom slučaju, jer su sve sporne i činjenice i sva sporna pravna pitanja razriješeni pravosnažnim odlukama u parničnim predmetima koji su pomenuti u ovom zahtjevu.

Zbog svega toga se, pozivom na odredbe članova 161. i 162. Zakona o parničnom postupku i podnosi ovaj zahtjev za rješavanje spornog pravnog pitanja.

Na sjednici Građansko-privredno-upravnog odjeljenja Apelacionog suda održanoj dana 06.07.2022. godine razmotren je predmetni zahtjev Osnovnog suda i odlučeno je kao u izreci iz razloga koji slijede:

Odredbom člana 161. Zakona o parničnom postupku propisano je da ako u postupku pred Osnovnom sudom Brčko distrikta Bosne i Hercegovine u većem broju predmeta, postoji potreba da se zauzme stav o spornom pravnom pitanju koje je od značaja za odlučivanje o predmetu postupka pred Osnovnim sudom, da će Osnovni sud po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranke, zahtjevom pokrenuti postupak pred Apelacionim sudom radi rješavanja spornog pravnog pitanja i zastaje sa postupkom dok se ne okonča postupak pred Apelacionim sudom.

Odredbom člana 162. Zakona o parničnom postupku propisano je da zahtjev iz člana 161. ovog zakona treba da sadrži kratak prikaz utvrđenog stanja stvari, navode stranaka o spornom pravnom pitanju i razloge zbog kojih se Osnovni sud obraća sa zahtjevom za rješavanje spornog pravnog pitanja, a uz zahtjev se prilaže i sopstveno tumačenje spornog pravnog pitanja (stav 1), da se zahtjev iz stava (1) ovog člana ne dostavlja strankama na izjašnjenje (stav 2), da sud, ako stranka predloži pokretanje postupka za rješavanje spornog pravnog pitanja, a protivna stranka nije bila u mogućnosti izjasniti se o prijedlogu, dostavlja prijedlog protivnoj stranci na izjašnjenje u roku od osam dana od dana dostavljanja prijedloga (stav 3) i da je Osnovni sud dužan uz zahtjev za rješavanje spornog pravnog pitanja dostaviti predmet Apelacionom sudu (stav 4).

Odredbom člana 163. Zakona o parničnom postupku propisano je da Apelacioni sud odbacuje nepotpun i nedozvoljen zahtjev za rješavanje spornog pravnog pitanja, a zahtjev je nedozvoljen, ako je o takvom zahtjevu Apelacioni sud već donio odluku, dok je odredbom člana 164. propisano da Apelacioni sud rješava sporno pravno pitanje po pravilima postupka za usvajanje pravnih stavova, te da će odbiti riješiti sporno pravno pitanje ako ono nije od značaja za odlučivanje u većem broju predmeta.

Predmetni zahtjev Osnovnog suda sadrži sve elemente propisane odredbom člana 162. stav 1. Zakona o parničnom postupku.

Međutim, prije svega valja istaći da se u zahtjevu (a prije toga i u podnesku tužioca od 19.04.2022. godine kojim je iniciran ovaj postupak) ne ukazuje niti dokazuje (navođenjem poslovnih brojeva parničnih predmeta i prilaganjem adekvatnih isprava) da su odgovori na postavljena sporna pravna pitanja od značaja za odlučivanje u većem broju parničnih predmeta koji se vode pred Osnovnim sudom, pa se o konkretnom zahtjevu ne može meritorno odlučiti po pravilima za usvajanje pravnih stavova, već je sud u obavezi odbiti da riješi sporno pravno pitanje.

S druge strane Osnovni sud u zahtjevu kojim je pokrenut ovaj postupak ukazuje da smatra da nema spornog pravnog pitanja u ovom konkretnom slučaju, jer su sve sporne i činjenice i sva sporna pravna pitanja razriješeni pravosnažnim odlukama u parničnim predmetima koji su pomenuti u ovom zahtjevu.

Kod takvog rezonovanja Osnovnog suda, nužno je naglasiti da nije bio dužan na prijedlog tužioca pokrenuti postupak za rješavanje spornog pravnog pitanja, već je predmetni prijedlog trebao odbiti, a razloge za takvo upravljanje parnicom iznijeti u odluci o glavnoj stvari.

Na osnovu izloženog, Građansko-privredno-upravno odjeljenje Apelacionog suda primjenom odredbe člana 164. Zakona o parničnom postupku odlučilo je kao u izreci ove odluke.

Predsjednik
Građansko-privredno-upravnog odjeljenja

Maida Kovačević